

Justitiedepartementet

Enheten för processrätt och domstolsfrågor

Rådets möte (Rättsliga och Inrikes frågor) den 6 och 7 december 2012

Dagordningspunkt 15

Rubrik: Förordning om europeisk kvarstad på bankmedel

Dokument: Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om införande av ett europeiskt föreläggande om bevarande av bankkontotillgångar för att underlätta gränsöverskridande skuldindrivning i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur – Riktlinjedebatt: 16350/12 JUSTCIV 335 CODEC 2706 (bifogas)

Tidigare dokument:

Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om införande av ett europeiskt föreläggande om bevarande av bankkontotillgångar för att underlätta gränsöverskridande skuldindrivning i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur – Reviderat förslag till kapitel 1: 13701/12 JUSTCIV 273 CODEC 2119

Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om införande av ett europeiskt föreläggande om bevarande av bankkontotillgångar för att underlätta gränsöverskridande skuldindrivning i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur – Reviderat förslag till kapitel 2: 14799/12 JUSTCIV 205 CODEC 1280

Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om införande av ett europeiskt föreläggande om bevarande av bankkontotillgångar för att underlätta gränsöverskridande skuldindrivning i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur – Reviderat förslag till kapitel 3: 15478/12 JUSTCIV 313 CODEC 2491

Fakta-PM Justitiedepartementet 2010/11:FPM153

Tidigare behandlad vid samråd med EU-nämnden: 2011-09-16

Tidigare behandlad vid överläggning med eller information till riksdagsutskott: Civilutskottet 2011-09-20

Bakgrund

Kommissionen lade i juni 2011 fram ett förslag till förordning om europeisk kvarstad på bankmedel (i förslaget benämnt föreläggande om bevarande av bankkontotillgångar). Syftet med förslaget är att förbättra förutsättningarna för att driva in skulder över gränserna. Förslaget innebär att det inrättas ett självständigt europeiskt förfarande för kvarstad på bankmedel. Förslaget innehåller också bestämmelser om verkställighet av kvarstadsbeslut som meddelas enligt förordningen. Förfarandet kommer att verka oberoende av och alternativt med medlemsstaternas nationella förfaranden. Förslaget har sedan det lades fram förhandlats på tjänstemannanivå i rådet och för närvarande pågår andra läsningen.

Arbetet har under det cypriotiska ordförandeskapet varit intensivt i rådsarbetsgrupp och förslaget behandlas nu i rådet för riktlinjedebatt och godkännande av politiska riktlinjer för det fortsatta arbetet med förordningstexten.

Rättslig grund och beslutsförfarande

Kommissionen har som rättslig grund angett artikel 81(2) i fördraget om Europeiska Unionens funktionssätt (EUF-fördraget) som behandlar förutsättningarna för rättsligt samarbete i civilrättsliga frågor som har gränsöverskridande följder.

Förordningen ska antas i enlighet med *ordinarie lagstiftningsförfarande*, vilket innebär att Europaparlamentet och rådet gemensamt på förslag av kommissionen antar direktivet. Beslut fattas i rådet med kvalificerad majoritet.

Svensk ståndpunkt

Sverige kan ställa sig bakom det förslag till riktlinjer som tagits fram av ordförandeskapet.

Sverige ser positivt på att det skapas ett nytt självständigt europeiskt förfarande för kvarstad på bankmedel, som underlättar för borgenärer i gränsöverskridande tvister att driva in sina skulder. Medlemsstaterna har olika förfaranderegler när det gäller kvarstad eller motsvarande säkerhetsåtgärder, med bl.a. olika krav på vilken bevisning som krävs för att få ett beslut om kvarstad. Medlemsstaterna har också olika förfaranden för verkställighet. Skillnaderna i de nationella systemen leder

till problem för borgenärer inom EU som vill driva in skulder i en annan medlemsstat. Enhetliga EU-regler på området har således en viktig roll att spela när det gäller möjligheten att få domstolsavgöranden verkställda. Förslaget blir också särskilt viktigt nu när det står klart att den reviderade Bryssel I-förordningen¹ inte kommer att omfatta interimistiska avgöranden som meddelats utan motpartens hörande.

Sverige har i förhandlingsarbetet bevakat att bestämmelsen att gäldenären som huvudregel inte ska underrättas om ansökan om kvarstad innan föreläggandet utfärdas inte urholkas. Bestämmelsen har en nyckelfunktion i förslaget och är av stor betydelse för förordningens faktiska tillämplighet. I annat fall kan gäldenären enkelt flytta sina tillgångar innan kvarstaden hinner genomföras. Det är därför positivt att överraskningseffekten omnämns särskilt i de föreslagna riktlinjerna.

Frågan om att motparten inte ska underrättas har dock ett nära samband med kravet på att fordringsägaren ska ställa säkerhet. Sverige har verkat för att kravet på säkerhet som huvudregel ska vara obligatorisk. Detta för att upprätthålla en lämplig balans mellan fordringsägarens intresse av ett snabbt förfarande och gäldenärens intresse av att hållas skadeslös i det fall fordringsanspråket visar sig ogrundat. Medlemsstaterna är överens om att det bör finnas ett krav på att säkerhet ska ställas. Det har dock funnits skilda meningar bland medlemsstaterna om till vilken grad kravet ska vara obligatoriskt. Sverige ser därför positivt på att det i de föreslagna riktlinjerna omnämns att förordningen ska innehålla ett adekvat skydd för gäldenären och att kravet på säkerhet pekas ut som en beståndsdel för att uppnå en lämplig balans mellan fordringsägarens och gäldenärens intressen.

När det gäller fordringsägarens skadeståndsskyldighet i förhållande till gäldenären anser Sverige att det kan bli problematiskt att föra in materiella regler och processuella regler om skadestånd i förordningen. Inom skadeståndsrätten finns nämligen flera viktiga frågeställningar, t.ex. bevisföringsregler, som olika nationella rättsordningar löser på varierande sätt. Sverige anser att frågan om skadeståndsskyldighet behöver diskuteras vidare i rådsarbetsgrupp. Med hänsyn till att den föreslagna riktlinjen endast innebär att skadeståndsfrågan ska undersökas närmare och att den därmed lämnar öppet för om det ska finnas en bestämmelse om skadestånd eller inte i förordningen, kan den ändå godtas.

¹ Fakta-PM Justitiedepartementet 2010/11:FPM 68

Europaparlamentets inställning

Europaparlamentet har ännu inte avgett något formellt yttrande över förslaget.

Förslaget

Ordförandeskapet har lagt fram ett förslag till politiska riktlinjer för det fortsatta arbetet med förordningen. I en första riktlinje slås fast att det politiska målet är att skapa ett europeiskt förfarande för kvarstad på bankmedel. I en andra riktlinje slås fast att förordningen bara ska tillämpas på gränsöverskridande förfaranden och att sådana förfaranden ska ges en klar definition i förslaget. I en tredje riktlinje betonas vikten av överraskningseffekten, dvs. att motparten inte ska höras innan kvarstaden genomförs. Samtidigt lyfts fram att förordningen måste innehålla ett adekvat skydd för gäldenären. I en fjärde riktlinje slås fast att det ska finnas en balans mellan fordringsägarens och gäldenärens intressen. I sistnämnd del specificeras hur denna balans ska uppnås. Två element som lyfts fram är skadeståndsskyldighet för fordringsägaren för eventuell skada som han eller hon orsakar genom att inte fullgöra sina skyldigheter enligt förordningen och ett krav på säkerhet.

Gällande svenska regler och förslagets effekter på dessa

Förslaget till förordning innebär att ett fristående europeiskt förfarande för kvarstad på bankmedel skapas. Det kommer att gälla oberoende av och parallellt med medlemsstaternas nationella bestämmelser om detta. Därmed påverkas inte nationella bestämmelser på annat sätt än att sedvanlig kompletteringslagstiftning kommer att behöva införas.

Ekonomiska konsekvenser

Eventuella ekonomiska konsekvenser till följd av förslaget bedöms kunna hanteras inom befintliga ekonomiska ramar såväl nationellt som på EU-budgeten.

Övrigt

Kvarstad

Kvarstad är en tillfällig åtgärd som innebär att egendom kan tas som *säkerhet* i avvaktan på dom eller för att säkerställa verkställighet av en dom.

Enligt svensk rätt kan allmän domstol (exempelvis tingsrätt) besluta om *kvarstad* när det finns risk för att den som är skyldig pengar genom att avvika, skaffa undan egendom eller förfara på annat sätt undviker att betala skulden. Likaså kan domstolen i samband med tvist om viss

egendom besluta om kvarstad på egendomen när det finns risk för att den ska bl.a. försvinna eller väsentligt försämrats.